

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

123. An quibus casibus confessio erit valida, & tamen non integra materialiter? Et pro praxi hujus difficultatis adducuntur quinque diversi casus in textu hujus Resolutionis, cujus doctrina ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

negligentia, seu omissionis evitet? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 33. alias 31.

§. 1. CAsus est quotidianus, & ad illum sic respondet Bordon. in Decisionibus Miscell. decis. 105. Confessarius regulariter non tenetur interrogare Pœnitentem. Ratio est, quia ad Pœnitentem spectat confiteri peccata sua, ut ex Sacris Scripturis deducitur. Dixi regulariter, quia sub mortali tenetur interrogare in tribus casibus. Primo, quando Pœnitens exprimit peccatum in genere, v.g. accusando se peccasse carnaliter. se percussisse, &c. debet tunc peccasse de specie peccati, an sit Adulterium, Sacrilegium, &c. Secundò, quando audit infirmum periculosum, debet enim ex charitate illum adjuvare, ne illius anima in æternum pereat, quando Confessarius advertit illum non bene & exactè conteri attentam qualitate personæ, & temporis, quò non fuit confessus. Tertio, Ignari, Rustici, & Pueri, ut plurimum interrogandi sunt, potius ut edoceantur modum confitendi, quam aliter, maxime si raro confitentur. Qui singulis mensibus, & sæpius confitentur nullatenus videntur interrogandi, nisi deficient in primo, & secundo casu. Sed quanta interrogatio in dictis casibus necessaria est ex parte Confessarii, ut peccatum huius negligentia, seu omissionis evitet? Dico suo muneri satisfaci, si Pœnitentem interroget super decem Præcepta Decalogi, quia hæc sunt summa totius legis divinæ. Adde præcepta Ecclesiæ, præsertim Missæ, & Jejuniorum. Hæc Bordonus.

2. Et quoad rudes, & ignaros notabilis est doctrina Valquez, quam adducit, & sequitur Granad. in 3. p. contr. 7. tr. 9. disp. 11. n. 4. ubi sic ait: Imò Valquez addit, & bene, quando ad confessionem accedit Rusticus sine sufficienti examine, melius esse illum interrogare, & sic juvare, ut numerum & species peccatorum declararet, quam eum dimittere, ut se diligentius examinet; quia verisimiliter creditur id illi fore minus utile, & melius declaraturum peccata, mediis Confessarii interrogationibus, quam si ipse, per se conscientiam discederet. Sic Granados. Quod etiam tenet Cardinal. Lugo de Pœn. disp. 16. sect. 1. n. 593. generaliter loquens, sic asserit: Constat circa examen, interrogationem humanam, quam diximus solam requiri, non posse dari unam, & eandem regulam pro omnibus personis; pendet enim ex capacitate, & dispositione corporali, & attentione, & aliis circumstantiis: quare pauciores, & crassiores interrogationes debent fieri homini inculto, & barbaro, quales sunt Indi Occidentales, quam alicui Europæo: levius, item examinandum est Rusticus noster quam homo civilis: levius, qui ægrotat, & difficile potest ad subtiliora attendere, propter capitis debilitatem, quam homo sanus, & robustus: denique (quod notandum etiam est) levius, & minus exactè interrogandus est circa singula, qui plura habet peccata quam qui pauciora. Ratio colligitur ex dictis; quia cum solum requiratur diligentia, & examen humanum, hoc autem sit illud, quod non generat ex se fastidium, & tedium huius sacramenti; consequens est, ut minus distincta notitia requiratur ab eo, qui, vel propter incapacitatem, vel propter morbum, vel propter peccatorum multitudinem, vel aliam ob causam difficultius possit exactam notitiam reddere. Nam illi, qui confiteri debet peccata totius vitæ, quam in omni peccatorum genere expendit, difficillimum esset, & aptum ex se ad reddendam illam confessionem odiosam, & gravem nimis examen illud, quod alteri facienti confessionem mensuram

Tom I.

non esset difficile, sed facile. Et hæc est ratio, cur à Meretrice, & Concubinario, & similibus minus exactè, & distinctè petamus numerum peccatorum, quam si per mensem, vel hebdomadam solam, v.g. in eo peccato fuissent, quia nimirum diligentia, quæ pro peccatis unius hebdomadæ distinctè confitendis sufficeret, eadem si pro longo tempore examinando adhiberetur, difficultatem ingereret, & molestiam talem, ad quam præceptum confessionis integræ non obligat, quia redderet præceptum ipsum, & confessionem nimis molestam, & gravem. Debet ergo confessarius accommodare se Pœnitenti, & notitiam peccatorum à singulis petere juxta capacitatem singulorum: subtiliorem à subtilioribus, crassiorum à crassioribus, breviorum ab infirmioribus: hæc enim est notitia, & interrogatio humana, quam solam hoc sacramentum desiderat. Hæc omnia Lugo, & in praxi satis erunt confessariis scitu digna.

3. Itaque dicendum est, non teneri confessarium ad examinandum Pœnitentem exactissimo examine, sed suavi, & humano. Ratio est, quia ipsemet Pœnitens non obligatur ad exactissimum examen suorum peccatorum, sed ad suave, & humanum, hoc est tale quo sacramentum istud non reddatur nimis onerosum: ergo minus tenebitur confessarius ad examen, & interrogationes tales; quibus confessio addatur Pœnitentibus gravis, & onerosa nimis.

Sup hæc ratione supra in Ref. 70. lege doctrinam verè. Et notent, prope finem, & §. ejus annot.

RESOL. CXXIII.

In quibus casibus confessio erit valida, & tamen non integra materialiter? Et pro praxi huius difficultatis adducuntur quinque diversi casus in textu huius Resolutionis, cujus doctrina extendenda est ad alios similes casus, & quæstiones. Ex p. 3. tract. 4. Ref. 130. alias 131.

Pro primo casu huius textus supra in Ref. 271. 73. & ex Ref. 63. §. Ex dictis. Pro secundo infra in tr. 4. Ref. 53. Pro tertio ibidem in Ref. 46. 47. & 48. Pro quarto infra in tr. 5. §. 1. Ref. 31. usque ad 35. inclusive, & hic supra in vide Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 12. num. 8. & Ref. 58. §. pe. 10. & quæ dixi ego in hoc tr. ref. 104. Quintò, si necessitas urgeat confitendi cum aliquo Confessario v.g. sine gravi periculo animæ, corporis, famæ, aut fortunarum proprio, vel alieno, peccatum aliquod confiteri, nequeat, tunc eo prætermisso reliqua explicari, & absoluiti peti potest. Vide Sotum in 4. sent. disp. 18. q. 2. art. 5.

§. 1. PRIMò, si homo mutus, surdus, balbutientis lingue, aut ignoti idiomatis omnia peccata explicare nequeat. Vide Henriq. lib. 5. c. 12. n. 3. Secundò, si inter confitendum periculum sit, ne pœnitens mox moriatur, debet statim absolvi, & postea si supervivat, reliqua peccata audienda sunt, & postea denuo absolvendus est. Vide Sà. verb. absolutio n. 9. Tertio, tempore pestis, naufragij periculosi, prælij, si Confessarius multorum integras confessiones audire non possit, quo casu licitum est quoque plures simul confitentes audire, & absolute. Vide Cominch de Sacr. disp. 7. dub. 9. num. 4. Quarto, si aliquis habeat casus reservados, de quo vide Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 12. num. 8. & quæ dixi ego in hoc tr. ref. 104. Quintò, si necessitas urgeat confitendi cum aliquo Confessario v.g. sine gravi periculo animæ, corporis, famæ, aut fortunarum proprio, vel alieno, peccatum aliquod confiteri, nequeat, tunc eo prætermisso reliqua explicari, & absoluiti peti potest. Vide Sotum in 4. sent. disp. 18. q. 2. art. 5.

2. Sed de his omnibus vide Fagundez pr. 2. lib. 3. c. 3. per totum, ubi n. 17. bene observat, ut in his & similibus casibus, in quibus licitè dimidiatur confessio, absolvatur pœnitens directè, & per se ab illis tantum peccatis, quæ confitentur: indirectè verò, & consequitivè ab aliis, de quibus non est confessus, ea tamen obligatione, & conditione, ut teneatur prædicta non confessà confiteri cessante causa, & sublato periculo: non tenetur tamen ea statim confiteri, sed potest illa in primam confessionem, sive annualem in Quadragesima, sive ex devotione differre nec refert, quòd exponatur periculo oblivionis.

Et pro similibus casibus contentis in principio §. ult. huius Ref. in Ref. 1. post seq. & pro prima diffice. contenta in fine huius Ref. supra in Ref. 57. & in aliis ejus annot.

